

Model of Developing Ecotourism with Community Participation Ban Bang Di Sao Phao Beach, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province

Nattakrit Anakpatraphorn¹, Chayakan Ruangsuwan² & Paisarn Worakham³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
05/02/2024	24/02/2024	05/02/2024	22/04/2024

Abstract

The purposes of this research were to : (1) Study the needs and current conditions regarding The research of Model of developing ecotourism with community participation Ban Bang Di Sao Phao Beach, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province aims to component, indicator and developing model including public hearings by using research and development methodologies consisting of 3 phases : 1) Study of components and indicators Using an evaluation form with 6 experts and a structured interview. 2) Create a model of developing ecotourism with community participation By 9 experts, The tools used in research were group discussion recording and assessment form. 3) Public hearing The sample group consisted of 80 people. The statistics used in data analysis were mean and deviation.

The results showed that : 1) The composition and indicators for developing ecotourism with community participation had 4 components and 20 indicators: (1) resource area had 5 indicators, (2) environmental management had 5 indicators, (3) tourism activities had 5 indicators and (4) Community participation had 5 indicators. 2) Model of developing ecotourism with community Participation Ban Bang Di Sao Phao Beach, Sichon District, Nakhon Si Thammarat province Consisting of 4 elements: (1) principles and reasons, (2) objectives, (3) ecotourism development activities, consisting of 4 activities: (3.1) Activities to promote the philosophy of Sufficiency Economy (3.2) Activities to promote young community guides. Ban Bang Di Sao Phao Beach (3.3) Seminar activities for community development Ban Bang Di Sao Phao Beach (3.4) Activities to

¹ PhD. Student, Doctor of Philosophy Program (Educational Management for Local Development) Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: nathakrit_a@dilok-ap.com

² Asst. Prof. Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: chayakan@rmu.ac.th

³ Asst. Prof. Faculty of Education Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: w.paisarn@gmail.com

promote community leaders and (4) Guidelines for measurement and evaluation The model was appropriate and feasible. Overall was at the highest level. and 3) The results of the public hearing experiment found that people agreed with organizing the activity of the model of developing ecotourism with community Participation Ban Bang Di Sao Phao Beach, Sichon District, Nakhon Si Thammarat province.

Keyword : Travel, Ecotourism, Community Participation

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนชายหาด

บ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ณธกฤต เอนกภัทรพร¹, ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ² และไพศาล วรคำ³

บทคัดย่อ

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และการสร้างรูปแบบ รวมทั้งประชาสัมพันธ์รูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ 1) การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยใช้แบบประเมินกับผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบประเมิน และ 3) การทำประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ด้านพื้นที่ทรัพยากร มี 5 ตัวบ่งชี้ (2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มี 5 ตัวบ่งชี้ (3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มี 5 ตัวบ่งชี้ และ (4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มี 5 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ (3.1) กิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3.2) กิจกรรมส่งเสริมมรดกท้องถิ่นของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา (3.3) กิจกรรมเสวนาเพื่อพัฒนาชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา (3.4) กิจกรรมส่งเสริมผู้นำชุมชน และ (4) แนวทางการวัดและประเมิน โดยรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการทดลองประชาสัมพันธ์รูปแบบ พบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรม ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว ; การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ; การมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม E-mail : nathakrit_a@dilok-ap.com

² มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: chayakan@rmu.ac.th

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: w.paisarn@gmail.com

บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Organization: UNWTO) ได้พยากรณ์ไว้ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ. 2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จำนวน 1,800 ล้านคน และ 187 ล้านคน มีจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวมายังกลุ่มประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ เกิดการสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นภาคบริการ ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ เป็นที่ยอมรับเรื่องการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก ดังหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น รางวัลด้านการท่องเที่ยว Grand Travel Award จากนิตยสาร Travel News นิตยสารท่องเที่ยวชื่อดังของภูมิภาคแอฟริกาใต้ในปี พ.ศ.2554 เป็นเวลา 9 ปี ต่อเนื่อง และรางวัลเมืองท่องเที่ยวที่ดีที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจากการจัดอันดับของมาสเตอร์การ์ดในปี ค.ศ.2015 ต่อเนื่อง 3 ปี เป็นต้น (Tourism Authority of Thailand, 2011)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มีวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืนสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2017) อีกทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้มีการกำหนดการพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางพัฒนาส่งเสริมการลงทุนเพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจบริการ ยกย่องคุณภาพให้สนองตอบต่อความต้องการของตลาด และพัฒนาระดับโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดความเชื่อมโยงกันทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจ รวมถึงพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้มีความเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายตลอดจนการพัฒนาภูมิทัศน์การท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับเดือนมกราคม-สิงหาคม ปี พ.ศ. 2563 มีนักท่องเที่ยว จำนวน 2,412,610 คน ขยายตัวร้อยละ 11.75 เพิ่มจำนวนมากขึ้นเมื่อพิจารณาจากช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. 2562 โดยพบว่าตลาดนักท่องเที่ยวมากที่สุด 2 อันดับแรกที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ ประเทศจีน และประเทศอินเดีย ตามลำดับ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่งรวมถึงการค้า และการลงทุน ซึ่งในยามประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ และสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ

Ministry of Tourism and Sports (2017) ได้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในธุรกิจบริการที่ประกอบไปด้วยธุรกิจหลายประเภท ถือได้ว่าเป็นธุรกิจหลักที่นำรายได้เข้าประเทศต่าง ๆ ทุกทวีปทั่วโลกในระดับสูง จึงทำให้แต่ละประเทศให้ความสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ และให้ความสำคัญกับการ

กำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น เช่นเดียวกับรัฐบาลไทยที่ได้กำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของอุตสาหกรรมในประเทศ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลใช้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์หลักในการพัฒนาประเทศ เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภาคแรงงาน และช่วยลดความยากจนในหมู่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ในระยะปี 2558-2560 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว มีกลยุทธ์การพัฒนาเชิงพื้นที่ จะเป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพ และขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับมิติของการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความสมดุลของการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และการพัฒนาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว

นอกจากนี้กระทรวงอุตสาหกรรมไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และยังเป็นพื้นฐานในการก่อให้เกิดกับหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ ในการขนส่งนักท่องเที่ยว และการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวด้วยวิธีต่าง ๆ อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ในการให้บริการทางการแพทย์เฉพาะทางที่มีชื่อเสียง และมีการให้บริการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น โดยจะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตนั้นเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในหลายมิติ และหลายอุตสาหกรรม ประเทศไทยนั้นถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ และภูมิอากาศ ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่สิ่งที่ตามมาจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ คือ การที่นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ทรัพยากรในพื้นที่ในบางครั้งอาจทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้เกิดความเสื่อมโทรม และสูญเสียทรัพยากรไปโดยปริยาย (Office of Industrial Economics, 2020) กล่าวโดยสรุปคือ ถึงแม้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางพาณิชย์ที่สร้างรายได้ นำพาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่อีกด้านหนึ่งการท่องเที่ยวนั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความยั่งยืนของระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนด้วยประการหนึ่ง อาทิเช่น นักท่องเที่ยวจำนวนมากได้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากกว่าที่สิ่งแวดล้อมจะรองรับไหว จนเกิดปัญหาขยะของเสีย น้ำเสีย ไปจนถึงการทำลายบุกรุกเป็นเหตุให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และในบางครั้งยังก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งกับประชาชน ในชุมชน เช่น ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ปัญหาการบุกรุกที่ดินป่าสงวน หรือส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตวัฒนธรรมในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมนมากขึ้น ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษา การเรียนรู้และมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสีเขียวธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างรายได้และยังเป็นการสร้างงานให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ก็จะช่วยสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น (Ministry of Natural Resources and Environment, 2011) ด้วยเหตุผลดังกล่าวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินควบคู่กันไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรืออาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นกลไกธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น รวมถึงยังช่วยในการปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวมีความผูกพันกับธรรมชาติและเกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืนสืบต่อไป

Department of Tourism Ministry of Tourism (2014) ยังระบุถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นแนวทางที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติเพื่อรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นที่การป้องกันและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และประสานประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่น รวมทั้งการให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว แม้ว่าในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจะหันมาให้ความสนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันอย่างแพร่หลาย และได้มีการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังไม่มีความชัดเจนในการสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเหล่านั้น และยังไม่มีความชัดเจนหรือเกณฑ์กำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ชัดเจน สำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่าง ๆ ได้นำไปใช้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับความสนใจในเรื่องคุณภาพส่งผลให้คุณค่าเชิงการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวลดลง

รวมไปถึงการตื่นตัวในเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) โดยเฉพาะการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่บั่นทอนความต้องการของคนในรุ่นต่อไป ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นการหาทางเลือกที่จะไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างโอกาสให้แก่คนรุ่นต่อไป โดยความคิดดังกล่าวได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นหลังจากการประกาศปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) และแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ณ กรุงริโอเดีจาเนโร ประเทศบราซิล และต่อมาในปี พ.ศ.2545 มีการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (The World Summit on Sustainable Development: WSSD) ที่เมืองโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งสรุปในสาระสำคัญคือประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ 180 ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย) จะต้องร่วมกันในการจัดทำเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ให้สำเร็จภายในปี 2558 โดยประเทศสมาชิกจะต้องร่วมกันเป็นหุ้นส่วนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในศตวรรษที่ 21

แนวโน้มสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2564-2565 รายได้จากการท่องเที่ยวคาดว่าจะรายได้และจำนวนของนักท่องเที่ยวจะหดตัวลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยสถานการณ์คาดว่าจะมีดีขึ้นตั้งแต่ปี 2565 ประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนตามเป้าหมายและมีการเปิดการท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศรายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2563 จังหวัดมีรายได้จากการท่องเที่ยว 8,217.73 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ซึ่งเป็นการที่เห็นได้ชัดเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เป็นผลมาจากจำนวนนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีอัตราการลดลงจากปี 2562 โดยในปี 2563 มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งหมด 2,398,087 คน แบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 2,376,056 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 22,031 คน ซึ่งในปี 2564 คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีปริมาณที่ลดลงอีกอย่างเห็นได้ชัด (Nakhon Si Thammarat Provincial Administrative Organization, 2022) ดังนั้นจังหวัดนครศรีธรรมราชจึงได้กำหนดแผนพัฒนาจังหวัด โดยอาศัยหลักการที่ว่านครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางบกทางทะเล ประกอบด้วยธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิตที่มีคุณค่าควรแก่การท่องเที่ยวและศึกษาเรียนรู้ แต่ถ้านักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้น ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงเพียงวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช และตอบสนองนโยบายของรัฐบาล เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด จึงควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ควบคู่กับการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติ ประเพณี โดยพื้นที่ต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมและรักษาความปลอดภัย ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยว

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวเมืองรอง แห่งหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี และเทศกาลที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ซึ่ง ตำบลเสาภา อำเภอสิชล มีโบราณสถานที่สำคัญควรค่าแก่การอนุรักษ์ เช่น โบราณสถาน เขาคา ที่มีอายุนับ 1000 ปี ที่สื่อให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของศาสนา พราหมณ์ และฮินดู ในพื้นที่ดินแดนแห่งนี้แต่ในอดีตในเขตตำบลเสาภา และวัดชะว่วย ที่มีอดีตเจ้าอาวาส ตาหลวงช่วงและพ่อท่านช่วง ที่ศักดิ์สิทธิ์ลือเลื่องไปด้วยชื่อเสียง ในเรื่องของคงกะพันชาตรี และวาจาสิทธิ์ และวัดคงควาดี ที่มีอดีตเจ้าอาวาสที่มีวาจาสิทธิ์ หลวงปู่บุญรักษ์ ที่ประชาชนมาสักการะบูชาอย่างต่อเนื่องไม่เคยขาดที่เกิดจากความศรัทธา และตำบลพื้นที่ใกล้เคียง คือตำบลคลอง รวมไปถึงวัดเจดีย์ที่มีกุมารเทพไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก มีประชาชนเข้าไปกราบไหว้วันละไม่ต่ำกว่า 2,000 คน นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีความสวยงามทางธรรมชาติคือ ชายหาดบ้านบางดีเสาภา แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปมากนัก รวมไปถึงชายหาดบ้านบางดีเสาภา (Non-Formal Education, Sao Phao Subdistrict, 2020) เป็นหาดทราย แนวยาวในพื้นที่ตำบลเสาภา มีทรายขาว น้ำทะเลใสสะอาด ทอดยาวเหนือใต้ เคียงขนานกับทิวมะพร้าวเขียวช้ตลอดแนว เหมาะกับการพักผ่อน เล่นน้ำทะเล ได้คลื่นเบา ๆ เป็นอย่างมาก บรรยากาศเงียบสงบ แต่ยังไม่มีการ

พัฒนา ไม่มีใครดูแลรับผิดชอบขายหัตถ์โดยตรง และไม่มีถนนหนทาง ไฟฟ้า แสงสว่างน้ำประปา ห้องน้ำ ให้นักท่องเที่ยว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นโอกาสและแนวทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีแหล่งศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน ประเพณี ที่หลากหลาย ในบริเวณใกล้เคียงมาเป็นตัวดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า ซึ่งจะนำพาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ชุมชนที่อยู่บริเวณขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาผลการประชาสัมพันธ์รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านพื้นที่
พื้นที่ในการวิจัย คือ ชุมชนขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนขายหัตถ์บ้านบางดีเสากล้า อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ขอบเขตทางด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
 - 3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 6 คน ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจงตามซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.3 กลุ่มในการทำประชาพิจารณ์ ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเสาเภา และมีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ จำนวน 80 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ โดยผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ไว้ในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยมีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบยืนยันผลศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 6 คน ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสุขภาวะผู้สูงวัย

1) ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ผู้วิจัยได้สรุปจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างด้วยตนเอง

4) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ทำกรรวบรวม วิเคราะห์และสรุปผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

การสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนที่ 2 ร่างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนที่ 3 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวชายหาดบ้านบางดี เสาเภา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ จำนวน 6 คน ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือเป็นนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสัมภาษณ์ ส่งทางไปรษณีย์ หลังจากนั้น โทรศัพท์นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ที่แน่นอนแล้ว ไปทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.1.2 เข้าพบกลุ่มตัวอย่างตามวัน เวลา และสถานที่นัดหมาย กล่าวแนะนำตนเองพร้อมผู้ร่วมสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเน้นบรรยากาศการสนทนาที่เป็นกันเอง ใช้เวลาประมาณ 60 นาที ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นได้ตามความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบประเมินและรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทางไปรษณีย์และเจ้าหน้าที่ของพร้อมติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินใช้ในการส่งแบบประเมินกลับมายังผู้วิจัยตามกำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นการสัมภาษณ์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นความเรียง

4.2 การประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการประชาสัมพันธ์รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดย มีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเสาเกา และมีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ จำนวน 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

แบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยการจัดประชาสัมพันธ์ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปข้อค้นพบ จากนั้นนำเสนอสารสนเทศที่ได้รับจากการประชุมสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการนำไปใช้ได้จริงต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบได้ทั้งหมด 4 ด้าน และตัวบ่งชี้ ได้ทั้งหมด 20 ตัวบ่งชี้ ดังแสดงได้ในตารางที่ 4.1

Table 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
1.ด้านพื้นที่ทรัพยากร	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ทะเล ป่า เป็นต้น
	2. มีจุดดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและเรียนรู้ของแหล่งธรรมชาติ สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปเที่ยวในพื้นที่นั้น
	3. มีความปลอดภัยของการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ
	4. มีคุณลักษณะเฉพาะของระบบนิเวศ เช่น มีพืชเฉพาะถิ่น เป็นต้น
	5. มีการบำรุงรักษาระบบนิเวศ

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้
2.ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	6. มีความรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวไม่ทิ้งขยะตามชายหาด โรงแรมและร้านอาหารไม่ทิ้งของเสียลงสู่ทะเล เป็นต้น
	7. มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
	8. มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร เช่น การอนุรักษ์สัตว์ทะเลไม่ให้สูญพันธุ์ เป็นต้น
	9. มีการจัดการของเสีย เช่น การควบคุมการกำจัดมูลพิษ การกำจัดขยะ เป็นต้น
	10. มีนโยบายการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและกฎระเบียบด้านการพัฒนา
3.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	11. มีการศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน
	12. มีกระบวนการ ขั้นตอนในการเรียนรู้ และการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว
	13. มีการส่งเสริมให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ ให้กับคนในชุมชน และนักท่องเที่ยว
	14. มีการสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการใช้ทรัพยากรและการรักษาทรัพยากร
	15. มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ
4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	16. ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาการชุมชน
	17. ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
	18. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว
	19. ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว
	20. มีการสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมให้กับชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ผลตรวจสอบยืนยันผลศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ศึกษาได้ในขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมิน ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แสดงในตารางที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลของค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมขององค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ คือในแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 (บุญชุม ศรีสะอาด, 2556) ถือว่าตัวบ่งชี้ในข้อนั้นมีความเหมาะสม

Table 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนจำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

องค์ประกอบ	ระดับความเหมาะสม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1.ด้านพื้นที่ทรัพยากร	4.77	0.43	มากที่สุด
2.ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	4.52	0.73	มากที่สุด
3.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.70	0.55	มากที่สุด
4.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.63	0.49	มากที่สุด
รวม	4.71	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสม โดยรวมที่มีต่อองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพื้นที่ทรัพยากร ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.55) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.49) และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.73) มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมส่งเสริมมรดกคุณน่ายของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา กิจกรรมเสวนาเพื่อพัฒนาชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา และกิจกรรมส่งเสริมผู้นำชุมชน 4) แนวทางการวัดและประเมิน ซึ่งมีตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบ

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการกิจกรรม ได้แก่ หน่วยงานรัฐ และประชาชนในพื้นที่ แสดงดังภาพที่ 1

Figure 1 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสา
เกาะ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

องค์ประกอบที่ 1 หลักการและเหตุผล

เป็นองค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และแนวคิดการมีส่วนร่วมโดยชุมชน มากำหนดเป็นหลักการในการสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกาะ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อใช้ในสถานประกอบการ ซึ่งได้หลักการ 3 ประการ ดังนี้

1.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และตัดสินใจ วางแผนกระบวนการ การกำหนดกิจกรรม เทคนิคการมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามแผน และการนำแผน หรือกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ไปปฏิบัติจริง

1.2 สร้างคุณภาพ และมาตรฐานในระดับสากล เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยการจัดการทรัพยากรเชิงระบบเพื่อให้มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชน เช่น สร้างกฎกติกาที่เห็นร่วมกันจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน มาตรการการควบคุมและป้องกันในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวของชุมชน เป็นต้น

1.3 สร้างความภาคภูมิใจ ความรู้สึกหวงแหน และตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จะต้องไม่เป็นการเบียดบัง ทำลายสิ่งแวดล้อมไมชนของตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกาะ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านพื้นที่ทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นองค์ประกอบที่เป็นเนื้อหาของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่พัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

3.1 กิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 กิจกรรมส่งเสริมมรดกท้องถิ่นของชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเกาะ

3.3 กิจกรรมเสวนาเพื่อพัฒนาชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกาะ

3.4 กิจกรรมส่งเสริมผู้นำชุมชน

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล

องค์ประกอบในส่วนนี้เป็นผลลัพธ์ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เกิดจากการดำเนินการจัดโครงการตามกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในแต่ละโครงการได้มีตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรม

ปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาชนในชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภา เป็นองค์ประกอบในการช่วยส่งเสริมให้สามารถนำกระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนี้

4.1 หน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำในการส่งเสริมศักยภาพของผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน รวมถึงประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

4.2 ประชาชนในชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภา มีบทบาทสำคัญมากเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ตลอดเวลาซึ่งมีส่วนที่ส่งผลกระทบในทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดีต่อชุมชนได้ทั้ง 2 ทาง ดังนั้นปัจจัยที่มีส่วนอย่างมากในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนชายหาดบ้านบางดีเสาเภาต้องอาศัยประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามรูปแบบเป็นอย่างมาก

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยทรงคุณวุฒิ 6 คน เป็นผู้ประเมิน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Table 3 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอลือลล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกเป็น รายด้านและโดยรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสม	4.57	0.67	มากที่สุด
2. ความเป็นไปได้	4.63	0.58	มากที่สุด
3. ความเป็นประโยชน์	4.77	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอลือลล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ยของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.43) ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.58) และความเหมาะสมของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.67) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาผลการประชาสัมพันธ์รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอลือลล จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยเรื่องในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอลือลล จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อสรุปที่สะท้อนความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีผลต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก โดยการประชาสัมพันธ์ มีประชาชนที่ร่วมการทำประชาสัมพันธ์และลงมติซึ่งเป็นประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเสาเกา และมีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ ในวันที่จัดทำประชาสัมพันธ์ จำนวน 80 คน

ผู้วิจัยได้ทำการพรรณนาวิเคราะห์สามารถสรุปความคิดเห็น ของผู้รายงานเกี่ยวกับการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมประชาชน ที่เข้าร่วมจำนวน 80 คน และเจ้าหน้าที่รัฐจำนวน 10 คน (แต่ไม่ออกเสียงลงคะแนน) ซึ่งเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอลือลล จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะว่าเป็นพื้นที่ ที่ประชาชนมาท่องเที่ยวกันเยอะในแต่ละวัน แต่ยังขาดปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้าบนถนน ห้องน้ำสาธารณะ ถนนริมชายหาด น้ำประปา ห้องน้ำสาธารณะ รีสอร์ท ร้านอาหาร และการจัดเก็บขยะ รวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งประชาชนในชุมชนส่วนมากเห็นตรงกันว่าสมควรพัฒนาให้เกิดขึ้นให้ได้ เพื่อรองรับ

นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววัดเจติย ไอ้ไข่ วันละประมาณ 4,000 กว่าคน ซึ่งในอนาคตนั้นสามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลัก ระดับประเทศไทยได้ ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการศึกษาได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ด้านพื้นที่ทรัพยากร มี 5 ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มี 5 ตัวบ่งชี้ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มี 5 ตัวบ่งชี้ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมี 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Office of the National Economic and Social Development Board (2017) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ 1) ด้านพื้นที่ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวและสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านกิจกรรมและกระบวนการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3) ด้านการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านการบริหารจัดการเป็นกลไกสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความยั่งยืน โดยต้องอาศัยศักยภาพขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน เป็นพื้นฐานหลัก ทั้งด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรม กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้ศักยภาพของผู้นำและกลุ่มผู้นำเพื่อขับเคลื่อนเป็นฐานเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติและสิ่งทีชุมชนเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งการจัดที่พัก อาหาร ของที่ระลึก การอำนวยความสะดวก ความเป็นระเบียบ และความสะอาด เป็นต้น ทั้งนี้ ได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มาจัดทำในลักษณะแบบประเมินความเหมาะสมและดำเนินการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีตำแหน่งระดับหัวหน้าขึ้นไป ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างน้อย 3 ปี จากการสังเคราะห์ 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่มีต่อองค์ประกอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.51) ซึ่งองค์ประกอบทั้ง

4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้เป็นรายชื่อในภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวบ่งชี้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านพื้นที่ทรัพยากร มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yajaiman, C. (2017) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่โครงการหลวง กรณีศึกษาบ้านดอยสะเก็ด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวบ้านดอยสะเก็ด เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของดอยสะเก็ด ประกอบด้วย 1) พืชพันธุ์พืชป่า 2) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงดอยสะเก็ด 3) จุดชมวิวดอยสะเก็ด 4) ชมภูเขาล้างทอง บ่อที่ตื้นเขินเก่าแก่สมัยโบราณที่บ้านเขาสะแก 5) ดอยช้าง หรือดอยสะเก็ด และ 6) ที่พักในชุมชน “ลาวาเล” ในส่วนของศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พบว่า ผู้อาศัยในชุมชนมีระดับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุกข้อมากที่สุด และมีภาพรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.47 มีระดับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านพื้นที่ทุกข้อมากที่สุดและมีภาพรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.39 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมกับท้องถิ่นคือ การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงทัศนียภาพให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมรวมถึงความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวและความสะอาดในชุมชน

2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผลของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมส่งเสริมมรดกท้องถิ่นของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา กิจกรรมเสวนาเพื่อพัฒนาชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา และกิจกรรมส่งเสริมผู้นำชุมชน 4) แนวทางการวัดและประเมิน ซึ่งมีตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเภา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ทรัพยากร ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

และ 5) ปัจจัยสนับสนุนการจัดการกิจกรรม ได้แก่ หน่วยงานรัฐ และประชาชนในพื้นที่ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jinda, S. (2018) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยดำเนินการประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ (1) มีเป้าหมายชัดเจน (2) มีกิจกรรม (3) มีกลุ่มประชาชน (4) มีหน่วยงานของรัฐที่เชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วม ภายใต้กระบวนการ การบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (3) การนำแผนเชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (4) การประเมินแผนเชิงกลยุทธ์และมีดัชนีตัวชี้วัด 175 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยการทำประชาพิจารณ์จากประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพในเมืองพัทยา จำนวน 1,100 คน พบว่า ประชาชนมากกว่าร้อยละ 90 เห็นด้วยกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดการศึกษา เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ว่ามีความเหมาะสม

3. ผลการประชาพิจารณ์รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการประชาพิจารณ์รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการทำประชาพิจารณ์จากประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเสาเกา อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 80 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) ประเด็นของความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ และ 3) ประเด็นความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า 1) ประเด็นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประชาชนส่วนมากเห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัส จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยให้เหตุผลดังนี้ (1) สามารถสร้างความเจริญให้กับชุมชน (2) สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชนมากขึ้น (3) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีความสะดวก สะอาดมากที่สุด (4) สร้างโอกาสให้แก่ชุมชน

ในการพัฒนาศักยภาพและสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน และ (5) ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมกันในการแสดงความคิดเห็นและเข้าใจวิถีชีวิตชุมชนมากขึ้น 2) ประเด็นของความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเห็นว่าโครงการนี้มีความจำเป็นในการดำเนินการ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นในการดำเนินการ โดยให้เหตุผลถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบพัฒนาควบคู่ไปกับความเจริญของวัดเจดีย์ไฉ่ไข่ ที่มีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณวันละ 4,000 คน ที่มาท่องเที่ยวหรือพักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงวัดเจดีย์ และถนนทางเข้าชายหาดทะเลที่แคบและไม่สะดวกในการขับรถของนักท่องเที่ยว (2) ภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเห็นว่าโครงการนี้ส่งผลดีและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าส่งผลดีและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น คือ ชุมชนท้องถิ่นชายหาดทะเลบ้านบางดีเสาะเกาะมีความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริมและมีรายได้ประจำวันมากขึ้นกว่าเดิม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นำความเจริญมาสู่พื้นที่ตำบลเสาะเกาะมีการจัดเก็บภาษีก็จะมากขึ้นในพื้นที่ มีการพัฒนาและรักษาพันธุ์ไม้ป่าชายเลน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสัตว์น้ำขนาดเล็กมากขึ้น และ (3) ส่วนภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเห็นว่าโครงการนี้มีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ไป ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีค่ากับงบประมาณที่ใช้ไป และ 3) ประเด็นความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ (1) ภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเห็นว่าโครงการนี้มีความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการนี้มีความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง และ (2) ภาคประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคยพบเห็นหรือได้ยินถึงความไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ได้แก่ เรื่องงบประมาณการทำถนนคอนกรีตริมทะเล เรื่องการเวนคืนที่ดินบางพื้นที่ริมทะเล เพื่อทำถนนตัดผ่านและเรื่องการขุดลอกคลองระบายน้ำเพื่อใช้เป็นเส้นทางในการจัดกิจกรรมปลูกป่าชายเลนที่ไม่มีความโปร่งใส มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chaikul, S (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในพื้นที่ภาคใต้แถบทะเลอันดามันส่งเสริม ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชน 5 ชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้แถบทะเลอันดามันจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรการท่องเที่ยวทางสังคม วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยหรือต้นทุนในการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประดิษฐ์สร้างสรรค์และถ่ายทอดร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้านและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามองค์ประกอบ 8 ประการ (8As) และชุมชนบ้านนาตีนมีความเหมาะสมเป็นชุมชนต้นแบบ 2) ชุมชนต้นแบบ คือชุมชนบ้านนาตีน จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยองค์กรชุมชนได้ร่วมกันจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วม 6 ระดับ ได้แก่

ร่วมศึกษาปัญหาร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเครือข่ายกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งชุมชนบ้านนาดีนจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 8 องค์ประกอบ (8As) ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (amenity) การบริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (ancillary service) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (accommodation) กิจกรรมท่องเที่ยว (activity) องค์การการท่องเที่ยว (association) และการท่องเที่ยววิถีภูมิปัญญาไทย (application of local wisdom) 3) ชุมชนบ้านในทอนรวมกลุ่มองค์กรการท่องเที่ยวในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นฐานซึ่งจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวทางของชุมชนต้นแบบ และบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ได้แก่ ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล ร่วมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรภายนอก และชุมชนบ้านในทอนสามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 7 องค์ประกอบ (7As) ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (amenity) การบริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (ancillary service) กิจกรรมท่องเที่ยว (activity) องค์การการท่องเที่ยว (association) และการท่องเที่ยววิถีภูมิปัญญาไทย (application of local wisdom) และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านในทอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73 และ 4.06) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Tuaycharoen, P. & Kangsadaraporn, A. (2019) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างมากในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชน ได้แก่ การเข้าร่วมอบรม การไปศึกษาดูงาน นอกจากนี้พบว่าชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป และในการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในเรื่องนี้ถือว่าชาวบ้านในชุมชนให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อเชิงบวกในด้านการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ เน้นการให้คนท้องถิ่นมีงานทำ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ แบ่งผลประโยชน์กันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส ไม่ถูกผูกขาดโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยการที่ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น เนื่องจากสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ปรากฏชัดเจน คือ บริเวณชายหาดที่จัดเป็นพื้นที่สำหรับชาวต่างชาติ มีการปลูกสร้างโรงแรม รีสอร์ท สถานบันเทิง และร้านค้าอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาดต่าง ๆ เช่น บริเวณหาดรีน ซึ่งเป็นชายหาดที่ใช้จัดงานปาร์ตี้ฟูลมูน มีขยะ

หลังจากงานปาร์ตี้เอยะ น้ำในทะเลก็เริ่มเน่าเสียจากเศษขยะที่ลอยน้ำ ทำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ชุมชนได้มีส่วนเข้ามากำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน และสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้ชุมชนจัดการท่องเที่ยวตามความพร้อมของชุมชน และดูแลทรัพยากรวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

1.2 หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนสามารถนำรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยจัดลำดับความสำคัญที่เหมาะสมกับสภาพบริบทจริงของแต่ละแห่ง และคำนึงถึงนโยบายขององค์กร เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.3 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ บุคคลทั่วไปหรือผู้ที่สนใจสามารถนำไปทดลองใช้เป็นข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือมีความใกล้เคียงในประเด็นการออกแบบกิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายหาดบ้านบางดีเสาเกา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเป็นปัจจัยที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำไปพัฒนาในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้กรอบการร่วมมือโดยชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบจุดแข็งและจุดอ่อน และนำมาปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและศักยภาพของคนในพื้นที่ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน เพื่อผลิตบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและชำนาญในการบริหารจัดการให้เป็นระบบและมีรูปธรรมมากขึ้น

Reference

- Chaikul, S. (2017). *Community-based ecotourism management model in the southern region of the Andaman Sea*. Bangkok : Ramkhamhaeng University.
- Department of Tourism Ministry of Tourism. (2014). *Manual for evaluating quality standards of cultural tourist attractions*. (2nd ed). Bangkok: Printing House of the Veterans Synthetic Organization under Royal Patronage.
- Jinda, S. (2018). *Development of a model for public participation in the strategic management of education in Pattaya City. Chonburi Province*. Chonburi : Burapha University.
- Ministry of Natural Resources and Environment. (2011). *Policy and plans*. Bangkok : Ministry of Natural Resources and Environment.
- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *Tourism Development Plan No. 2 (2017-2021)*. Bangkok : War Veterans Organization Printing House.
- Nakhon Si Thammarat Provincial Administrative Organization. (2022). *Tourism development master plan. Nakhon Si Thammarat Province 2023-2027*. Nakhon Si Thammarat : Office of the Permanent Secretary of the Provincial Administrative Organization.
- Non-Formal Education, Sao Phao Subdistrict. (2020). *Community Learning Center Operations Manual*. Bangkok : People's Publishing House.
- Office of Industrial Economics. (2020). *Complete report. Project to create comparative industry data to increase competitiveness (Tourism field)*. Bangkok: Ministry of Industry.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *National Economic and Social Development Plan No. 12 2017-2021*. Bangkok : Office of the Prime Minister.
- Tourism Authority of Thailand. (2011). The future of technology in the tourism industry (Part 1). *TAT Review Magazine*. 10(4),10-13.
- Yajaiman, C. (2017). Ecotourism management model with community participation in the Royal Project area. Case study: Ban Doi Sa Ngo. Chiang Saen District Chiang Rai Province. *Kasalongkham Research Journal Chiangrai Rajabhat University*, 11(2), 49 - 64.

